

Reacties

SOMO heeft op 7 november 2025 de bevindingen in het artikel per mail voorgelegd aan Tata Steel Nederland en het Ministerie van Klimaat en Groene Groei.

Tata heeft in een reactie aangegeven dat de voorwaarden nodig zijn voor een gezond vestigingsklimaat en dat de overheid alleen 'redelijke inspanningen' toezegt, en (nog) geen verplichtingen. Het Ministerie van Klimaat en Groene Groei benadrukt dat de opzeggronden formeel vervallen bij een definitieve maatwerkafpraak en dat de overheid zich nog nergens aan heeft gecommitteerd. De volledige reacties kunt u hieronder lezen.

Die nuances zijn juridisch correct (en verwerkt in het artikel), maar missen het punt. De vraag is niet wat de huidige verplichtingen zijn, maar wat de kosten worden als deze voorwaarden in de definitieve overeenkomst terugkomen. Dat Tata die voorwaarden nodig acht, bevestigt het bedrijf zelf in de reactie op dit artikel.

Reactie Tata

14 November 2025

Voorwaarden in de intentieverklaring

Het industriële vestigingsklimaat in Nederland staat onder druk. De belangrijkste oorzaken zijn i) hoge energiekosten ten gevolge van het beleid in vergelijking met concurrenten in het buitenland, met name de EU; ii) extra belastingen en tarieven die buitenlandse concurrenten niet hoeven te betalen; en iii) onzekerheid over toekomstig beleid, waardoor bedrijven besluiten te stoppen met investeren in Nederland.

Doordat het beleid in Nederland voor hogere kosten zorgt, hebben verschillende bedrijven recent reeds aangekondigd fabrieken te sluiten, productie stil te leggen of geplande investeringen te heroverwegen. Dit probleem kan beter bij de kern worden aangepakt door harmonisatie in Europa. Nationale koppen en hogere lasten voor netwerkkosten geven geen stok achter de deur, maar verhinderen de investeringsbeslissing.

Het kunnen concurreren op een gelijk speelveld, en het hebben van zekerheid over industrieel beleid is ook belangrijk voor Tata Steel. Daarom zijn in de JLoI drie voorwaarden opgenomen, waarvoor (zicht op) een oplossing moet zijn om tot een maatwerkovereenkomst te komen: netwerktarieven, de nationale CO2 heffing en beleid rond staalslakken.

Dit probleem van het slechte vestigingsklimaat wordt breed onderkend. Er is op verzoek van de minister van KGG een industrietafel opgericht om te kijken naar de problematiek rond de

Nederlandse CO₂-heffing. De kosten van de energie-infrastructuur is een belangrijk onderwerp in de formatiegesprekken. Hieruit zullen de noodzakelijke beleidskeuzes moeten volgen.

Redelijke inspanningen van de overheid

De deelprojecten CCS, biomethaan en waterstof zijn afhankelijk van infrastructuur en/of beleid dat momenteel nog verder vorm moet krijgen om effectief te zijn en deze infrastructuren tot wasdom te laten komen. Tata Steel neemt de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de projecten op het eigen terrein, maar gaat niet over de aanleg van de noodzakelijke infrastructuur buiten het terrein. Daarom vraagt Tata Steel de overheid om zich redelijkerwijs in te spannen om deze infrastructuur te realiseren. Het is bekend dat voor nieuwe technologieën in de energietransitie de overheid een belangrijke rol heeft om de infrastructuur aangelegd te krijgen. Dat geldt breed voor de transitie van de maatschappij. Een goed voorbeeld is de opstart en opschaling van Wind op Zee, waar de overheid in het Energieakkoord 2013 de randvoorwaarden voor uitbouw heeft gecreëerd.

De staat biedt een lening van €200 miljoen voor biomethaan en/of waterstof, onder voorwaarden. Dit betreft uitsluitend de dekking van de onrendabele top, voor een bepaald volume en een looptijd. Indien niet voldaan wordt aan de voorwaarden van die lening, wordt het bedrag met rente terugbetaald. Er is dus geen sprake van een verplichting van de staat om te investeren in biomethaan of waterstof. Tata vraagt de staat om zich redelijkerwijs in te spannen en beleidsmatig de markt voor beide gassen te stimuleren. Ook hier geldt dat de overheid een rol heeft om die markten op gang te brengen net als bij de energie-infrastructuur.

Reactie Ministerie van Klimaat en Groene Groei

17 November 2025

Juridische implicaties van de JLoI

In de intentieovereenkomst (Joint Letter of Intent, JLoI) die de staat, Tata Steel en de Provincie Noord-Holland zijn overeengekomen worden afspraken gemaakt, ook wel inspanningsverplichtingen genoemd, om tot een definitieve maatwerkafpraak te komen. De uiteindelijke maatwerkafpraak zal resultaatsverplichtingen bevatten met betrekking tot de doelen: (significante) vermindering van de CO₂ -uitstoot en vermindering van gezondheidsrisico's (artikel 3 van de JLoI). Hiervoor moeten de bijbehorende projecten succesvol worden uitgevoerd (artikel 6 JLoI).

In de JLoI staan opzeggronden opgenomen voor de staat, de provincie Noord-Holland en het bedrijf. Dit betekent dat partijen onder bepaalde omstandigheden de mogelijkheid hebben om de JLoI - en daarmee de verplichting om de inspanningen te leveren - te beëindigen. In de JLoI staan geen ontbindende voorwaarden opgenomen. Het is dus niet zo dat de JLoI automatisch beëindigd wordt in bepaalde gevallen of bij bepaalde ontwikkelingen.

Om tot een maatwerkafpraak te komen is het ook van belang dat het bedrijf een positieve business case ziet voor verduurzaming. De randvoorwaarden voor het doen van de investering zijn dus van belang. Indien blijkt dat bepaalde randvoorwaarden onvoldoende ingevuld zijn,

kunnen partijen de JLoI opzeggen, omdat het dan niet haalbaar lijkt om tot een maatwerkafspraken te komen, bijvoorbeeld omdat de business case naar verwachting uiteindelijk toch niet positief is. Voor de staat geldt net zo goed dat bepaalde randvoorwaarden van belang zijn voor een maatwerkafspraken. De opzeggronden staan los van de vrijheid die de staat heeft om nationaal beleid in te voeren en/of aan te passen. Voor de volledigheid, dit geldt dus ook voor het invoeren van een mogelijk kolenverbod. Andersom geldt dat Tata Steel een private onderneming is die zelf verantwoordelijk is en blijft om investeringsbeslissingen te nemen en zicht te houden op een gezonde financiële toekomst. Het verlenen van een subsidie en het maken van een maatwerkafspraken gebeurt op vrijwillige basis en uiteindelijk moeten alle partijen dus bereid zijn om afspraken met elkaar te maken.

Artikel 15(5) van de JLoI geeft daarnaast expliciet aan dat bij een definitieve maatwerkafspraken de opzeggronden van de JLoI vervallen. Ook benoemt artikel 15(5) dat partijen verklaren dat door in te stemmen met het opnemen van de opzeggronden in de JLoI, zij niet de intentie hebben vooruit te lopen op de uitkomst van eventuele komende besprekingen over overmachtsbepalingen of andere afspraken over het verdelen van risico's in de maatwerkafspraken. De stelling dat de opzeggronden "het kader [vormen] voor een definitieve overeenkomst" is dan ook niet in lijn met de inhoud van de JLoI.

Beleidsmatige en financiële context

De maatwerkafsprakenpak richt zich op bovenwettelijke maatregelen, dus meer of sneller verduurzamen/verschonen dan de wet verplicht. De maatwerkafsprakenpak is één instrument binnen het kabinetsbeleid om verduurzaming van de industrie te bevorderen. Zo zijn er ook beprijzende instrumenten, zoals EU ETS, waardoor bedrijven moeten gaan betalen voor hun CO2 uitstoot. Ook zijn er stimulerende instrumenten gericht op de opbouw en behoud van deze duurzame industrie. Te denken valt aan de ontwikkeling van innovatieve technologieën, ondersteund door bijvoorbeeld de maatwerkafsprakenpak, NIKI, SDE++ en DEI+. Deze instrumenten subsidiëren (een deel van) de onrendabele top van een investering; maximaal het deel dat nodig is om de business case sluitend te krijgen.

In de JLoI (artikel 7) staat beschreven dat de overheid voornemens is om tot maximaal 2 miljard aan maatwerkafsteun te geven voor de beschreven projecten van fase 1. Ook staat er duidelijk dat de overheid voor de tweede fase van de verduurzaming geen steun voorziet. Echter is het niet volledig uit te sluiten dat TSN in de toekomst voor fase 2 gebruik kan maken van de op dat moment bestaande generieke subsidie-instrumenten. Dit geldt ook voor projecten binnen fase 1. Er zal echter geen aanvullende maatwerkafsubsidie meer aan TSN worden gegeven.

Op basis van de huidige business case is de voorgenomen maatwerkafsubsidie van maximaal 2 miljard euro vanuit de staat zeer kosteneffectief en kan dit een grote CO2 -reductie bewerkstelligen én de leefomgeving voor omwonenden fors verbeteren. De Adviescommissie Maatwerk Verduurzaming Industrie (AMVI) heeft dit in haar advies ook bevestigd. De business case en levensvatbaarheid van het project, ook op de lange termijn, is getoetst door de staat, ondersteund door een externe financiële adviseur, en wordt ook door de Europese Commissie getoetst.

Het is op basis van de informatie in uw e-mail onduidelijk waar de aanvullende subsidies en bedragen die u noemt op gebaseerd zijn. Het is dan ook niet mogelijk uw (financiële) analyse te

beoordelen. Ook de stelling dat “het plan in[zet] op de inzet van 500 miljard kuub biomethaan per jaar” is onjuist, het gaat hier om 0,5 bcm (500 miljoen kuub).

Conclusie

Met de JLoI worden geen onomkeerbare stappen gezet en Tata Steel heeft dus nog geen recht op een maatwerksubsidie of andere subsidie (zoals u lijkt te suggereren in uw e-mail). Voor de volledigheid, de overheid heeft zich met de JLoI op geen enkele manier gecommitteerd om onverwachte kostenstijgingen (“voor offshore wind, CCS of het stroomnet”), noch eventuele kosten gerelateerd aan “een verbod op staalslakken” te betalen. Er is ook geen bepaling in de JLoI waar deze conclusie mee onderbouwd kan worden.

Partijen zijn wel gebonden aan bepaalde inspanningsverplichtingen met als doel om tot een bindende maatwerkafpraak te komen. In die maatwerkafpraak worden resultaatsverplichtingen opgenomen. Ten overvloede, indien het lukt om tot maatwerkafspraken te komen en de doelen te behalen, is dit een enorme winst op het gebied van CO2-reductie en verbetering van de leefomgeving voor omwonenden. Daarnaast wordt werkgelegenheid behouden en draagt het behoud van een staalfabriek in Nederland bij aan de Europese strategische autonomie. Van deze aspecten profiteert de hele maatschappij. En vanuit financieel perspectief is het dan ook nog eens zeer kosteneffectief.

Uw conclusie: “Tata krijgt substantiële toezeggingen en ontbindingsrechten, terwijl de Nederlandse overheid zich bindt aan infrastructuurinvesteringen en jaarlijkse subsidies zonder vergelijkbare waarborgen. Deze risicocallocatie, waarbij winsten privaat blijven maar verliezen worden gesocialiseerd (...)” kunnen wij – gezien bovenstaande uiteenzetting – niet onderschrijven.